

ראובן זהבי

בוסביר

בוסביר (Bousbir) היה רובע סגור שהצרפתים הקימו בקזבלנקה בראשית שנות העשרים. הרובע פעל עד מחצית שנות החמישים כפארק של תיירות מין הגדול מסוגו בעולם. האתר התפרסם ומשך אליו אלפי מבקרים מדי יום, חיילים, מלחים, תיירים מרחבי העולם ומקומיים שמצאו בו מאות עובדות מין ברובן מוסלמיות ויהודיות, באווירה ותפאורה אוריינטלית של ארכיטקטורה נאו-מורסקית, שכללה בתי תה וקפה, מוזיקה וריקודי בטן, קולנוע, סאונה... בוסביר, עיר בתוך עיר, הציעה למבקר חוויית אלף לילה ולילה סביב הרמון או שוק של נשים שמימשו בגופן, מגיל 12 עד 25, פנטזיה קולוניאליסטית, סימולקרה מפוברקת שהייתה למופת. עם סגירת המתחם בעקבות סילוק המשטר הקולוניאלי, כמו מתחמי זנות בכל רחבי האימפריה, הן צרפת והן מרוקו פעלו להעלמת זכר מחנה הכפייה המוזהב בו נשים נכלאו ושועבדו בתנאים מחרידים. כאמן יליד אלג'ריה, סיפור בוסביר, נגע בי בכיוונים ברבדים שונים. כילד הגרתי למרסיי ובעיר הנמל נחשפתי מגיל צעיר מאוד לנוכחות הזנות במרקם העירוני.. ברחובות מרסיי הבחנתי באותן נשים עומדות באופן תמוה על המדרכות, בצמתי רחובות צרים ורחבים, בכניסות ומבואות חשוכים. ראיתי אותן בדרכי לבית הספר, לחוף הים, בפארקים היפהפיים או במעמקי ברים חשוכים. וסביבן, ברחבי העיר, גברים וחיילים ומלחים שעגנו בנמל וזרמו בשעות היום והלילה ברחובות העיר הים תיכונית התוססת. הנקודה השנייה ביחס לבוסביר נוגעת ליהדות המגרב שהתיאורים הרווחים מציירים באור מחמיא את חיי הקהילות היהודיות אך מעלימים, אולי במכוון, את התנאים המורבידיים של חייהן של השכבות המאוד מוחלשות: עוני מחפיר, מעמד אישי נחות, הזנחה ולכלוך, העדר היגינה, בעטיים התדרדרו המוני גברים ונשים בקהילות לאלכוהוליזם, וסמים ולזנות בקרב נשים נשואות ונערות שנקלעו למצוקה במעטה דממה. הפרוייקט בוסביר בוחן האם וכיצד הארסנל האמנותי האישי של הרישום והציור מאפשר התמודדות עם זכרון קולקטיבי-היסטורי קשה, חותמו בהקשר האקטואלי הישראלי ושאלות אתיות של שימוש בדימויי עבר קולדניאליים.